

วัฒนธรรมทางการเมืองกับนโยบายการแก้ปัญหาหวยใต้
ดินในชุมชนเมืองในภาคกลางของประเทศไทย

Political Culture and Illegal Lottery Policy in Central
Region Urban Communities of Thailand

วารางคณา แป๊ะหลี่¹ และ ธนินยา คำหอมกุล²

Warangkana Paelhi and Thaniya Khamhomkul

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวัฒนธรรมการเมืองกับนโยบายการแก้ปัญหาหวยใต้ดินในชุมชนเมืองภาคกลางของประเทศไทย การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้การวิจัยเอกสาร และการสัมภาษณ์ เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยการตีความเนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า มิติที่ 1 ประชาชนคิดว่านโยบาย 80 บาท ไม่ได้ช่วยแก้ปัญหาการหมดไปของหวยใต้ดินหมดไปได้ มิติที่ 2 ประชาชนไม่ได้มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายทำให้นโยบายนี้ไม่สามารถแก้ปัญหาได้ตรงกับความต้องการของประชาชน มิติที่ 3 ประชาชนไม่เชื่อมั่นต่อ

¹ นักศึกษา หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรังสิต

² นักศึกษา หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรังสิต

การทำงานของบางหน่วยทางสังคมการเมือง เพราะประชาชนคิดว่าไม่โปร่งใส่
ยากที่จะตรวจสอบได้ มิติที่4มักเกิดปัญหาความขัดแย้งต่อสู้แข่งขันกับคนขาย
หวยกันเอง มิติที่5ในส่วนของประชาชนขาดความเชื่อถือต่อผู้ที่ใช้กระบวนการ
ทางกฎหมายแต่ประชาชนกลับยอมรับสถาบันทางการเมืองโดยเชื่อถือและศรัทธา
ในตัวกฎหมาย มิติที่6ประชาชนนั้นมีความต้องการให้หวยใต้ดินเป็นสิ่งที่ถูก
กฎหมาย และมิติที่7ประชาชนมองว่าไม่สามารถแก้ไขเปลี่ยนแปลงเพราะยาก
เกินไป ขณะที่ในการวิเคราะห์กับนโยบายการแก้ปัญหาลูกข่ายใต้ดินของรัฐบาล
ประยุทธ์ จันทร์โอชา พบว่า 1) ในแง่ทัศนคติที่มีต่อนโยบาย พบว่า ประชาชน
ขาดความรู้ของกระบวนการ 2)ในแง่การสนับสนุนจากประชาชนพบว่า
ประชาชนไม่ค่อยให้ความสนับสนุนต่อนโยบาย และ3)ในแง่ความเข้าใจใน
ประโยชน์ที่ได้รับและผลเสียที่อาจเกิดขึ้น พบว่า ประโยชน์ของนโยบายไม่
สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนไม่ช่วยแก้ปัญหาให้ตรงประเด็นและ
ลดลงไปได้

คำสำคัญ: วัฒนธรรมการเมือง, หวยใต้ดิน,ชุมชนเมือง

Abstract

The purpose of this research was to study the political culture and illegal lottery policy in central region urban communities of Thailand. The study utilized qualitative research method such as documentary research and in-depth interview to

collect data and used content analysis for data conclusion. The research was according to the 7 concepts of political culture and examined with the government's policy of illegal lottery solution. The finding were 1) the citizens appeared to be dissatisfied with policy 80-baht lottery, and thought that the policy could not abolish illegal lottery 2) they were not involved in the policy formulation, consequently, when the policy adoption started, people disagreed and felt malcontent 3) they suspected the operation of government because they believed that the government manipulated ambiguously, and could not be investigated 4) there usually were conflicts due to the competition between lottery vendors 5) people somewhat suspected legal process, however, the government respected laws 6) hosts of lottery gamble or the players wanted the illegal lottery to be legalized 7) the hosts and players realized that they could not resolve, change, or develop the problem since it was too difficult. In analyzing illegal lottery policy implementation of Prayut Chan-o-cha government, the study found that 1) in terms of attitude towards the policy, people lacked awareness of the process, 2) in terms of public support, people rarely support the policy, and 3) in terms of understanding the benefits received and potential

disadvantages, the benefits of the policy were not correspond to their comprehension nor precisely resolve the problems.

Keywords: political culture, Illegal Lottery, urban community

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

วัฒนธรรมทางการเมืองเป็นแบบแผนความคิด ความเชื่อ ที่มีต่อระบบการเมือง สถาบันการเมืองในสังคมร่วมกัน ซึ่งวัฒนธรรมการเมืองจะมีส่วนกำหนดพื้นฐานกรอบแนวคิดทิศทางการเมือง วัฒนธรรมทางการเมืองยังเป็นสิ่งทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองต่างๆ ในการจะเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง วัฒนธรรมทางการเมืองของไทยมีพื้นฐานมาจากการขัดเกลารอบครวัในเบื้องต้นต่อมาเป็นโรงเรียน ชุมชนสังคม แต่ละในสถาบันที่กล่าวมานั้นมีสภาพแวดล้อมการดำรงอยู่ที่แตกต่างกัน ซึ่งสังคมไทยนั้นมีลักษณะอำนาจนิยม วัฒนธรรมทางการเมืองของสังคมไทยให้ความยอมรับกับผู้มีอำนาจ มีความไว้วางใจยอมให้มีการทุจริตแต่ตนนั้นยังได้รับประโยชน์ ยอมถูกครอบงำโดยสิ้นเชิงหากตนได้รับความมั่นคงและได้รับประโยชน์เล็กน้อย

อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาถึงพฤติกรรมห่วยกับสังคมไทย พบว่า ห่วยกับสังคมไทยมีมาตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 3 จนถึงในปัจจุบัน โดยห่วยในสังคมไทยในปัจจุบันนั้น มีทั้ง “ห่วยสลากกินแบ่งรัฐบาล/ลอตเตอรี่” ที่ถูกต้องกฎหมายและ “ห่วยใต้ดิน” ที่ผิดกฎหมาย ซึ่งห่วยที่ได้รับความนิยมสนใจมาก คือ “ห่วยใต้ดิน” ซึ่งเป็นสิ่งผิดกฎหมาย เป็นการพนันที่ผิดกฎหมายก็ตาม แต่ด้วยสภาพการเมือง

เศรษฐกิจ สังคมที่ประชาชนใช้ชีวิตหาเช้ากินค่ำ มีรายได้ที่จะเลี้ยงชีพน้อย ทำให้ หวยใต้ดินที่มีลักษณะที่น่าสนใจมากกว่าสลากกินแบ่งรัฐบาล คือ การเข้าถึงที่ ง่าย โอกาสในการเลี้ยงชีพมีความน่าจะเป็นที่จะถูกรางวัลมากกว่า ซื้อหวยใต้ใน ราคาที่ถูกกว่า ผลตอบแทนในลักษณะการซื้อหวยในราคาที่ถูกลงแต่รับผลตอบแทน ที่มากกว่าหวยสลากกินแบ่งรัฐบาล เป็นต้น ค่านิยม และ พฤติกรรม การเล่นหวย ใต้ดินที่มีมาอย่างยาวนานในสังคมไทย กล่าวได้ว่า เป็นวัฒนธรรมของสังคม ซึ่งมิ ความเกี่ยวเนื่องกับ วัฒนธรรมทางการเมือง โดยเฉพาะต่อสถาบันทางการเมืองใน การกำหนดและนำนโยบายที่เกี่ยวข้องกับหวยใต้ดิน ทำให้มีผลต่อการที่ภาครัฐจะ สามารถดำเนินนโยบายในการปราบปรามหวยใต้ดินอย่างจริงจัง ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัย จึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงวัฒนธรรมการเมืองไทยของกับนโยบายการแก้ไข ปัญหาหวยใต้ดินในพื้นที่ภาคกลาง เขตปริมณฑล

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อวิเคราะห์วัฒนธรรมการเมืองไทยกับนโยบายการแก้ไขปัญหาหวยใต้ ดินในชุมชนเมืองในภาคกลางของประเทศไทย

กรอบแนวคิดการวิจัย

ในการศึกษาวัฒนธรรมการเมือง ตามแนวคิด ของ จรัส สุวรรณมาลา (2550) ซึ่งปรับปรุงจาก Rosenbaum (1975) กำหนดมิติวัฒนธรรมการเมือง 7 มิติ ประกอบด้วย มิติที่ 1 ความคิด ความเชื่อ ท่าที และ อุปนิสัยของพลเมืองที่มี ต่อสถาบันทางการเมือง มิติที่ 2 ความคิด ความเชื่อ ท่าที และ อุปนิสัยของ

พลเมืองที่มีต่อกระบวนการทางการเมืองของผลผลิต/ผลลัพธ์ของระบบการเมือง
มิติที่ 3 ความคิด ความเชื่อ ท่าที และ อุปนิสัยของพลเมืองที่มีต่อหน่วยงานสังคม
การเมือง มิติที่ 4 ความเชื่อถือไว้วางใจ ท่าที อุปนิสัยของพลเมืองที่มีต่อเพื่อน
สมาชิกในสังคม มิติที่ 5 ความคิด ความเชื่อ ท่าที และ อุปนิสัยของพลเมืองและ
สถาบันการเมืองที่มีต่อกฎหมาย หลักเกณฑ์ กฎกติกาของสังคม มิติที่ 6
ความคิด ความเชื่อ ท่าทีและขีดความสามารถของพลเมืองเกี่ยวกับการใช้
ทรัพยากรทางการเมือง มิติที่ 7 ความคิด ความเชื่อ ท่าทีของพลเมืองเกี่ยวกับ
ความสามารถในการเปลี่ยนแปลงปรับปรุงแก้ไขปัญหาสาธารณะ โดยใช้
กระบวนการทางการเมือง และกรอบแนวคิดทฤษฎีการนำนโยบายสาธารณะไป
ปฏิบัติของ วรเดช จันทรศร (2551) ปัจจัยที่เกี่ยวข้องในกระบวนการของการนำ
นโยบายไปปฏิบัติที่ได้จากการบูรณาการของการศึกษาที่มาจากทฤษฎีนิรนัยและ
ทฤษฎีอุปนัย ปัจจัยหลัก คือ กลุ่มเป้าหมาย/ประชาชนผู้รับบริการ ปัจจัยรอง
คือ ทัศนคติที่มีต่อนโยบาย การสนับสนุนจากประชาชน ความเข้าใจในประโยชน์
ที่ได้รับและผลเสียที่อาจเกิดขึ้น เพื่อนำมาประยุกต์ในการวิเคราะห์การนำ
นโยบายการแก้ไขปัญหายวไต้ดินของรัฐบาลพลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา มา
ปฏิบัติในพื้นที่ชุมชนเมืองในภาคกลางของประเทศไทย

วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Method)
ด้วยการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) การศึกษาค้นคว้าและเก็บ
รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองกับหวยไต้ดินในชุมชนเมืองของ

ประเทศไทย เป็นต้น จากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ได้แก่ เอกสารทางวิชาการ วารสาร บทความ วิทยานิพนธ์ รายงานการวิจัย และ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ที่มีความเกี่ยวข้อง รวมทั้งเอกสารราชการจากหน่วยงานราชการ และการลงพื้นที่ภาคสนามและการสัมภาษณ์ ในช่วงระยะเวลาระหว่างเดือน มกราคม - พฤษภาคม 2560 เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับทัศนคติ ความคิด ความเชื่อ ท่าที อุปนิสัยของประชาชน ในชุมชนชนบทในจังหวัดหนึ่งในพื้นที่ภาคกลางของประเทศไทย โดยมีแบบสังเกตการณ์ และ แบบสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญประกอบด้วย ประชาชน และ ผู้นำชุมชน ทั้งนี้ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์เนื้อหาด้วยการตีความ (content analysis) เพื่อสร้างข้อสรุปทางการวิจัย

สรุปผลการวิเคราะห์

จากรอบแนวความคิดมิติวัฒนธรรมการเมืองของ จรัส สุวรรณมาลา (2550) ซึ่งปรับปรุงจาก Walter A. Rosenbaum (1975) กำหนดมิติวัฒนธรรมการเมือง 7 มิติ ผลการวิจัยพบว่า

มิติที่ 1 ความคิด ความเชื่อ ท่าที และ อุปนิสัยของพลเมืองที่มีต่อสถาบันทางการเมือง ประชาชนไม่พึงพอใจนโยบายห่วยลตเตอร์ี่ 80 บาท เพราะนโยบายนี้ถึงแม้จะควบคุมอัตราราคาของห่วยสลากกินแบ่งรัฐบาลในราคา 80 บาท เพื่อไม่ให้มีการขายเกินราคา แต่ก็ยังไม่ใช้วิธีแก้ปัญหาที่ทำให้ปริมาณการซื้อห่วยได้ดินลดลงได้ อีกทั้งยังไม่สามารถแก้ปัญหาเกี่ยวกับห่วยลตเตอร์ี่ลงได้ เพราะจากการสำรวจผู้ค้าลตเตอร์ี่ ผู้ค้ายังพบปัญหามากขึ้นจากกำไรที่ลดน้อยลง และการเพิ่มอำนาจในการขายสลากกินแบ่งรัฐบาลให้กับคนกลาง ในการ

ขึ้นราคาสลากกินแบ่งรัฐบาล หากผู้ค้าต้องการซื้อลอตเตอรี่มากขึ้นจากจำนวนจำกัดที่รัฐบาลกำหนดนโยบาย 5 ฉบับต่อ 1 ผู้ขาย และยังไม่สามารถลดปัญหาการซื้อห่วยได้ดินลงได้

มิตินี้ 2 ความคิด ความเชื่อ ทำที่ และ อุปนิสัยของพลเมืองที่มีต่อกระบวนการทางการเมืองของผลผลิต/ผลลัพธ์ของระบบการเมือง ประชาชนไม่ได้บริการเข้าร่วมไปมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย เพราะเวลากำหนดใช้นโยบายจึงไม่สอดคล้องกับการใช้ชีวิตของประชาชนโดยทั่วไป จึงทำให้ประชาชนไม่พอใจและไม่เห็นด้วยต่อนโยบายนั้น และกระบวนการในการออกนโยบายประชาชนก็ไม่ทราบที่มาที่ไปที่แน่ชัดของผู้เสนอหรือผู้ออกนโยบาย

มิตินี้ 3 ความคิด ความเชื่อ ทำที่ และ อุปนิสัยของพลเมืองที่มีต่อหน่วยทางสังคมการเมือง ประชาชนไม่ได้ไว้วางใจต่อการทำงานของหน่วยทางสังคมการเมือง เพราะหน่วยทางสังคมการเมืองก็มีบางส่วนที่ไม่โปร่งใส ประชาชนไม่สามารถตรวจสอบได้ และอาจมีบางส่วนที่รู้เห็นการกระทำความผิดของประชาชน ประชาชนจึงขาดความเชื่อมั่น/ศรัทธาในการทำงานของหน่วยทางสังคมการเมือง

มิตินี้ 4 ความเชื่อถือไว้วางใจ ทำที่ อุปนิสัยของพลเมืองที่มีต่อเพื่อนสมาชิกในสังคม ประชาชนมักพบปัญหาความขัดแย้งและผลประโยชน์ มีการต่อสู้แข่งขันกับคนขายห่วยด้วยกันเอง เช่น เจ้ามือห่วยมีการตัดราคาหรือให้ราคาไม่เท่ากัน เพื่อที่จะได้ลูกค้ามากกว่า และเจ้ามือห่วยบางคนก็มีการขยายเวลาในการรับเลขให้มากกว่าเจ้ามือห่วยอื่น และบางทีก็มีการโกงเงิน/ไม่จ่ายเงินให้ลูกค้าเป็นต้น

มิตินี้ 5 ความคิด ความเชื่อ ท่าที และ อุปนิสัยของพลเมืองและสถาบัน การเมืองที่มีต่อกฎหมาย หลักเกณฑ์ กฎกติกาของสังคม ประชาชนไม่ได้เชื่อถือต่อ กระบวนการใช้กฎหมาย เพราะผู้บังคับใช้กฎหมายบางคนก็ไม่ได้กระทำตาม กฎหมายเอง รวมถึงประชาชนก็ไม่ทราบว่าห่วยใต้ดินนั้นผิดกฎหมายอย่างไร เพราะบางคนบอกว่ามันคือการเลี่ยงโชค ไม่ใช่การพนัน แต่ประชาชนกลับ ยอมรับสถาบันทางการเมืองโดยเชื่อถือและศรัทธาในตัวกฎหมาย แต่ก็ไม่เชื่อว่า ทั้งหมดจะสามารถปฏิบัติตามได้จริงๆ

มิตินี้ 6 ความคิด ความเชื่อ ท่าทีและขีดความสามารถของพลเมือง เกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรทางการเมือง จากการสำรวจโดยคำสัมภาษณ์ของผู้ค้า ห่วยหรือประชาชนนั้นมีความต้องการให้ห่วยใต้ดินเป็นสิ่งถูกกฎหมาย สามารถ ซื้อขายได้โดยไม่ผิดกฎหมาย หรือไม่ก็ทำให้ห่วยใต้ดินเสียภาษีและทำให้ถูกต้อง เหมือนลอตเตอรี่ จะได้ถูกกฎหมายและให้รัฐบาลเข้ามาดูแลเหมือนห่วยลอตเตอรี่

มิตินี้ 7 ความคิด ความเชื่อ ท่าทีของพลเมืองเกี่ยวกับความสามารถใน การเปลี่ยนแปลงปรับปรุงแก้ไขปัญหาสาธารณะ โดยใช้กระบวนการทางการเมือง จากการสำรวจด้วยคำบอกเล่าของผู้ค้าห่วยหรือประชาชนนั้นมองว่าไม่สามารถ เปลี่ยนแปลง ปรับปรุง แก้ไขปัญหาได้ เพราะมันยากและเป็นเพียงส่วนน้อย เท่านั้น

ในการวิเคราะห์การนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ ตามแนวคิดของ วร เดช จันทรร โดยเน้นวิเคราะห์ปัจจัยกลุ่มเป้าหมาย ในที่นี้คือ ประชาชน ผู้รับบริการ ซึ่งมีประเด็นวิเคราะห์ ทศนคติที่มีต่อนโยบาย การสนับสนุนจาก ประชาชน และ ความเข้าใจในประโยชน์ที่ได้รับและผลเสียที่อาจเกิดขึ้น ผล

การศึกษา พบว่า ในด้านทัศนคติที่มีต่อนโยบาย พบว่า ประชาชนขาดความรู้ของกระบวนการ ที่มา ผู้เสนอ ในการออกนโยบาย และไม่ได้ไปมีส่วนร่วมในการรู้เห็นของกระบวนการออกนโยบายนั้น ๆ ในด้านการสนับสนุนจากประชาชน พบว่า หลังจากที่ประชาชนไม่ได้มีส่วนร่วมในกระบวนการ พอมีนโยบายออกมา จึงขัดต่อการดำเนินชีวิต และความต้องการของประชาชนโดยแท้จริง และ ในด้านความเข้าใจในประโยชน์ที่ได้รับและผลเสียที่อาจเกิดขึ้น พบว่า ประโยชน์ของนโยบายไม่ได้สอดคล้อง และไม่ได้ช่วยแก้ปัญหาให้ตรงประเด็น ผู้ที่ขายหวยบนดินก็ได้รับความเดือดร้อนกว่าเมื่อก่อน เพราะความยุ่งยากในการซื้อล็อตเตอรี่มาจำหน่าย และได้กำไรน้อยลง จึงกลายเป็นว่าไม่ได้ช่วยให้การซื้อหวยใต้ดินหมดไป

อภิปรายผล

ผลการศึกษาวัฒนธรรมการเมืองไทยกับนโยบายการแก้ไขปัญหาวางขายใต้ดินในพื้นที่ภาคกลาง ตามกรอบแนวคิดมิติของวัฒนธรรมการเมือง 7 ประการ และนำมาวิเคราะห์กับนโยบายการแก้ปัญหาหวยใต้ดินของรัฐบาล นั้น ทำให้ทราบว่าประชาชน/กลุ่มพ่อค้าแม่ค้าหวยไม่ได้มีความเชื่อมั่นต่อสถาบันทางการเมือง เนื่องจาก สถาบันทางการเมืองที่ประชาชน/กลุ่มพ่อค้าแม่ค้าหวยได้เห็นหรือรับรู้การทำงานที่ไม่โปร่งใสของสถาบันทางการเมืองต่างๆ ซึ่งเป็นผลให้ประชาชน/กลุ่มพ่อค้าแม่ค้าหวยส่วนหนึ่งมีทัศนคติในแง่ลบต่อสถาบันทางการเมือง ขณะที่ในการออกนโยบายกำหนดราคาหวย 80 บาทเป็นราคามาตรฐาน และเพื่อลดการซื้อหวยใต้ดินให้หมดไป เมื่อนโยบายถูกนำมาใช้

พบว่า ผู้ที่เป็นพ่อค้าแม่ค้าห่วยลอตเตอรีได้รับความยุ่งยากมากขึ้น และได้กำไรน้อยลง เช่น ผู้ค้ารับห่วยมาขายในราคาที่สูงถึง 72-74 บาทจากพ่อคนกลางแล้วนำมาขายในราคา 80 บาท ซึ่งในราคาที่ได้รับมาจากพ่อค้าคนกลางนั้นไม่ได้มีความแน่นอน ทำให้กำไรจากการขายได้มาเพียง 8 บาท ซึ่งไม่คุ้มค่าจากการขายลอตเตอรี และถ้าซื้อจากกองสลากกินแบ่งรัฐบาลเองนั้น ก็สามารถซื้อได้ตามโควตา 5 ฉบับต่อ 1 คนชาย เมื่อหมดโควตาหรือไม่พอขาย พ่อค้าแม่ค้าห่วยก็ต้องกลับไปซื้อกลับไปพ่อค้าคนกลางเช่นเดิม ซึ่งนโยบายนี้สร้างความยุ่งยากต่อพ่อค้าแม่ค้าห่วยมากขึ้น รวมทั้งความต้องการของนโยบายนี้ที่ต้องการลดการซื้อห่วยใต้ดิน แต่จากการศึกษาครั้งนี้พบว่า ประชาชนยังมีความต้องการที่จะซื้อห่วยใต้ดินมันมาจากหลายปัจจัย ได้แก่ ความเสี่ยงในการเสี่ยงโชคนั้นมีน้อยกว่าลอตเตอรี , ผลตอบแทนที่ได้จากห่วยใต้ดินได้มากกว่าลอตเตอรี , ประชาชนสามารถเสี่ยงโชคซื้อห่วยใต้ดินได้ถูกกว่าลอตเตอรี , ในเรื่องของจำนวนตัวเลขที่ห่วยใต้ดินประชาชนสามารถซื้อเลขได้ตามต้องการ แต่ลอตเตอรีนั้นในแต่ละผู้ขายนั้นมีเลขไม่เหมือนกัน อาจจะตรงกับความต้องการซื้อในตัวเลขนั้นๆไม่ได้ทุกผู้ขาย เป็นต้น ข้อค้นพบดังกล่าว สะท้อนว่า ห่วยใต้ดินเป็นสิ่งที่ยังรักลึกลูกอยู่กับคนไทยมานาน วัฒนธรรมทางการเมืองของประชาชนในกรณีห่วยใต้ดินนั้น เป็นสิ่งที่ยากต่อการที่จะทำให้หมดลงได้ ผลการศึกษาดังกล่าวพบว่าสอดคล้องกับ จรัส สุวรรณมาลา (2547) ว่า วัฒนธรรมการเมืองในสังคมใดๆ ก็คืออุปนิสัยทางการเมืองของพลเมืองและสถาบันการเมืองใน สังคมนั้นๆ อุปนิสัยทางการเมืองในที่นี้รวมความถึงความคิด ความเชื่อ ค่านิยม ท่าที และ พฤติกรรมทางการเมืองของพลเมืองและสถาบันการเมือง วัฒนธรรมการเมืองที่ว่านี้ส่วนใหญ่มา

จากการเรียนรู้จากประสบการณ์ทางการเมืองของผู้คนในสังคมตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน วัฒนธรรมการเมืองของ พบว่า พลเมืองและสถาบันการเมืองท้องถิ่นในประเทศไทยเราก็ได้สั่งสมแบบแผนหรือ “ห้วงโซ่” วัฒนธรรมการเมืองหรือ “อุปนิสัยทางการเมือง” จากการเปลี่ยนผ่านทางการเมืองการปกครองใน ยุคสมัยต่างๆ ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันไว้อย่างน้อย 5 ลักษณะคือ การดำรงอยู่ของสมาคมท้องถิ่น ตั้งแต่เดิม การรวมศูนย์อำนาจของกำนันผู้ใหญ่บ้าน การล่มสลายและแปรรูปขององค์กรชุมชน การ เป็นฐานเสียงของการเมืองระดับชาติ การเมืองท้องถิ่นในระบบตัวแทนและระบบราชการยุคปัจจุบัน และสอดคล้องกับการศึกษาของ นันทนา วรรณะภุติ (2539) ได้สะท้อนแนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมทางการเมือง ที่วิถีทางที่ใช้ในการดำรงชีวิตในสังคม กลุ่มตนเองและสังคมส่วนใหญ่ซึ่งคนเราต้องมีการกระทำที่มีผลกระทบต่อตัวบุคคล สังคม และระบบการเมืองทางใดทางหนึ่งด้วย และการศึกษาของ สุวิตา ธรรมมณีวงศ์ (2547) ที่พบว่า การดำรงอยู่ของธุรกิจหอยไต่ดิน ภาคส่วนต่างๆของสังคมอันประกอบขึ้นเป็นระบบสังคมโดยรวม ได้ทำนุบำรุงส่งเสริมให้วัฒนธรรมการเล่นหอยไต่ดินเติบโตงอกงามขยายตัวอย่างกว้างขวางต่อไป นโยบายการนำหอยไต่ดินมาอยู่บนดินได้ แต่กลับสนับสนุนพฤติกรรมการเล่นหอยไต่ดินให้คงอยู่ต่อไปด้วย เพราะการแก้ปัญหาที่รัฐบาลดำเนินการอยู่นี้ขาดการพิจารณาปัญหาเชิงโครงสร้างสังคมและวัฒนธรรมที่สนับสนุนพฤติกรรมการเล่นหอยไต่ดินให้ดำรงอยู่ และ สอดคล้องกับการศึกษาของ ภราดร สุขสัมมาร (2556) ที่พบว่า ปัญหาอุปสรรคในการแก้ไขปัญหหอยไต่ดินของรัฐบาล คือ เด็กและเยาวชนรู้ว่าหอยไต่ดินเป็นเรื่องผิดกฎหมาย แต่ไม่เลิกเล่น เพราะเลียนแบบผู้ใหญ่ที่เล่นหอยไต่ดิน แต่ไม่ถูกตำรวจจับ และเจ้าหน้าที่

ไม่กล้าจับเจ้ามือหวยใต้ดินรายใหญ่เพราะรับผลประโยชน์หรือส่วย และเจ้ามือหวยใต้ดินเป็นคนของนักการเมืองท้องถิ่น และนักการเมืองระดับประเทศ นอกจากนั้น ความเชื่อที่ว่า หวยใต้ดิน อยู่คู่สังคมไทยมายาวนาน ยากเลิกไม่ได้ แต่ทำให้ลดลงได้ สอดคล้องกับ พสุนิต สารมาศ (2545) ที่พบว่า การที่ใครสักคนจะกลายเป็นนักเล่นหวยใต้ดินนั้น พวกเขาจะต้องผ่านกระบวนการเรียนรู้ที่พัฒนาอย่างเป็นขั้นตอนที่ต่อเนื่อง ท่ามกลางปฏิสัมพันธ์ทางสังคมในกลุ่มวัฒนธรรมย่อยของสังคมคนเล่นหวยด้วยกัน โดยที่แต่ละขั้นตอนของกระบวนการกลายเป็นนักเล่นหวยใต้ดินนี้ ก็จะมีภาวะเงื่อนไขสำคัญที่เกี่ยวข้องอันเป็นจุดเปลี่ยนผ่านในการพัฒนาจากขั้นตอนหนึ่งไปสู่อีกขั้นตอนหนึ่ง และสอดคล้องกับการศึกษาของ สุรณี พิพัฒน์โรจนกุล (2542) ที่พบว่า นโยบายสาธารณะเกี่ยวข้องกับกระบวนการทั้งทางการเมืองและทางสังคมอย่างกว้างขวาง เนื่องจากนโยบายสาธารณะมักจะมีรากฐานมาจากสภาพและปัญหาต่างๆในสังคม และเป็นปัญหาที่ประชาชนคาดหวังว่ารัฐบาลจะต้องรับผิดชอบแก้ไข โดยวิธีการต่างๆ เช่น มติคณะรัฐมนตรี พระราชกฤษฎีกา หรือพระราชบัญญัติ ที่จะต้องประกาศใช้ในรูปของกฎหมาย เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษา ผู้วิจัยเสนอว่าในเชิงนโยบายสถาบันทางการเมืองต่างๆ ควรจะเข้าไปแก้ไขในเรื่องปัญหาทางเศรษฐกิจ เพื่อให้ประชาชนที่อยู่ในฐานะยากจนนั้นมีการเป็นอยู่ที่ดีขึ้น โดยไม่ต้องหวังที่จะร่ำรวยหรือมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นจากการซื้อหวยใต้ดิน และ ควรทำให้หวยใต้ดินนั้นถูกกฎหมายแบบสากล

กินแบ่งรัฐบาล เมื่อต้องมีการเก็บภาษีแล้วนั้น รัฐหรือสถาบันทางการเมือง ควรเข้าไปดูแลอย่างเป็นระบบ ให้ผู้ขายห่วยได้ดินสามารถประกอบอาชีพอยู่ได้หากเกิดความไม่แน่นอนของการประกอบอาชีพ ขณะที่ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยครั้งต่อไป ได้แก่ การมีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบอื่นเข้ามาด้วย เช่น การสำรวจด้วยแบบสอบถาม จะช่วยให้ได้รับข้อมูลที่ครอบคลุมข้อมูลจากประชาชนในวงกว้าง รวมทั้งการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับองค์ประกอบด้านอื่นๆ ที่สามารถจะส่งผลต่อการนำนโยบายการแก้ไขปัญหห่วยได้ดินไปปฏิบัติ

บรรณานุกรม

- จรัส สุวรรณมาลา. (2560). *วัฒนธรรมการเมืองท้องถิ่นประเทศไทย*. เข้าถึงได้จาก http://kpi.ac.th/media/pdf/M7_121.pdf
- นันทนา วรรณระฤติ. (2539). *การศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการ : ศึกษาเฉพาะกรณีสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสุพรรณบุรี*. (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- พสุนิต สารมาศ. (2545). *ชีวิตนักเสียงโศคจากตัวเลข : กรณีศึกษาคนเล่นห่วยได้ดิน*. (วิทยานิพนธ์สังคมวิทยาและมานุษยวิทยามหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ภราดร สุขสัมมาร. (2556). *ผลกระทบของนโยบายรัฐบาลในการแก้ไขปัญหห่วยได้ดิน*. (วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

วารสารวิชาการไทยวิจัยและการจัดการ

Thai Research and Management Journal

มาริกา กิจฉลอง. (2550). *การเปิดรับสื่อกับพฤติกรรมการเล่นการพนันหวยของคนในเขตกรุงเทพมหานคร*. (วิทยานิพนธ์วารสารศาสตรมหาบัณฑิต (สื่อสารมวลชน). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

วรเดช จันทรศร. (2554). *ทฤษฎีการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: บริษัท พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.

สุรณี พิพัฒน์โรจนกมล. (2542). *การวิเคราะห์เชิงนโยบาย การก่อรูปและกระบวนการตราพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542*. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุวิตา ธรรมมณีวงศ์. (2547). *หอยใต้ดิน-หอยบนดิน: ปัญหาเชิงโครงสร้าง*. *วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร*, 24(2), 145-168.

Nathaporn likitkajornsak. (2558). *ความหมายวิเคราะห์นโยบายการแก้ปัญหาสลากะเกินราคา*. เข้าถึงได้จาก <https://prezi.com/vcjlxsjwgs/presentation/>

Rosenbaum, Walter A. (1975). *Political culture*. London: Thomas Nelson.